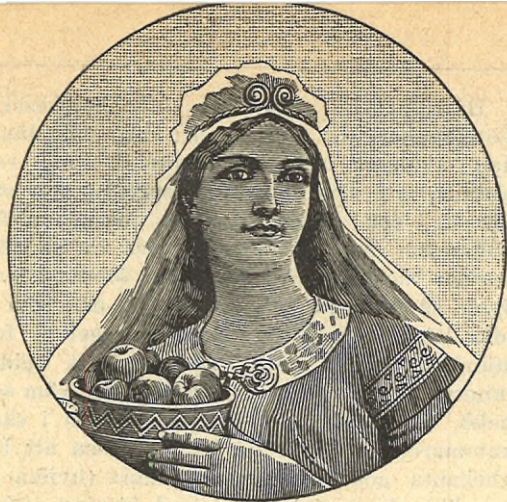

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET.

N:r 39 (770).

LÖRDAGEN DEN 28 SEPTEMBER 1901.

14:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:

IDUN KR. 6:—
 IDUNS PRAKTUFLAGA > 8:—
 IDUNS MODETIDN. MED PL. > 5:—
 IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—

UTGIFNINGSTID:

HVARJE LÖRDAG.

LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.

REDAKTÖR OCH UTGIFVARE:

FRITHIOF HELLBERG

TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3.

REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.

BYRÅ OCH EXPEDITION:

KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR.

ÖPPEN KL. 10—5.

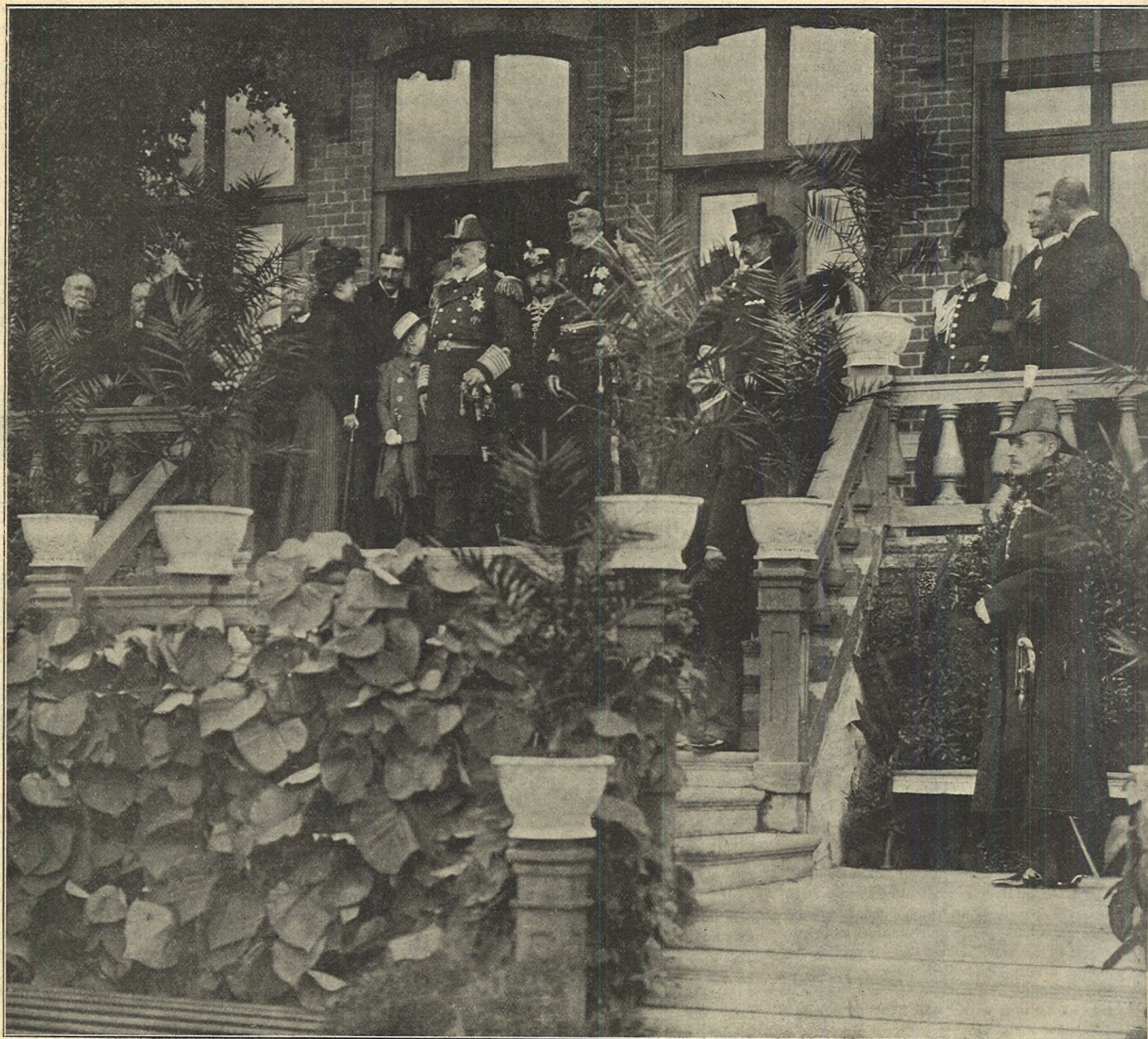
ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.

KOMMISSIONÄRER

ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL-
 DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILKOR.

STOCKHOLM

IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.

KUNGADAGARNE I SYDSVERIGE. I: DE KUNGLIGA PERSONERNA MED UPPVAKTNING PÅ TRAPPAN TILL SOFIERO.

FOTO FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAF A. BLOMBERG.

PERSONERNA RÄKNADE FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: ENVOYÉN I LONDON GREFFE LEWENHAUPT, HOFSTALLMÄSTAREN RUDEBECK, PRINS CHRISTIAN AF DANMARK, PRINS HANS AF GLÜCKSBURG, PRINSESSAN INGEBORG, PRINS CARL, PRINSESSAN DAGMAR, KONUNG EDVARD AF ENGLAND, PRINS EUGÈNE, KONUNG OSCAR, KRONPRINS FREDRIK AF DANMARK, ÖFVERSTELÖJTNANT MUNTHE, KABINETTSKAMMARHERREN FRIH. ÅKERHJELM, SAMT NERE PÅ TRAPPAN: ÖFVERHOFJÄGMÄSTAREN ANKARCRONA OCH ENGELSKE ÖFVERSTEN DAVISON.

»EN BEKANT GOSSE».

HVEM AF OSS FRUAR har icke hört detta uttryck af en sin tjänarinna, uttaladt med rodnande kinder och blyga blickar eller med en viss själfkänsla, kanske också ibland på ett sätt, som klingat allt utom behagligt i våra öron. Vi ha hört det sammanställt med en bön att få en friftermiddag — »det är en bekant gosse, som bjudit mig på Skansen» — eller att få bjuda samme gentleman en kopp kaffe eller te, eller som en förklaring på, hvarför en viss manlig individ något väl ofta och på ganska olämpliga tider gör sina besök i kök och jungfrukammare: »det är bara en bekant gosse, frun!»

Hvad menas nu med detta något mystiska uttryck? Forska vi därefter, få vi veta, att »en bekant gosse» är en sorts profkandidat, som så småningom kanske stiger till »fästman» — *möjligen* också en gång i framtiden till äkta man. Jag säger möjligen, ty man må icke tro, att en »fästman» gifvet anses såsom en blifvande make — *tycker frun det!* — Det är först, när fästmannen förmått flickan att taga emot ring och hon lofvat honom att verkligen bli hans hustru, som han intager den plats, *vi* mena med en fästmans.

»En bekant gosse» får finna sig i, att hans plats ett tu tre utan någon som helst för honom begriplig anledning är ersatt af en annan, och vanligtvis tjäna då hans sträfvan den att åter komma i gunst till intet, likaväl som han icke har den ringaste rättighet att förebrå sin utvalda något — han har ju bara varit »en bekant gosse».

Fästmannen kan ställa sina anspråk högre och får taga sig större friheter (ofta nog tyvärr kanske alltför stora). Hans porträtt står i blomstersirad ram på byrån, vanligtvis som pendant till flickans eget, och ofta nog ligger hans gåfva, ett stort grant album i fodral därbredvid. Han skrifer och tager emot patetiska kärleksbref: »Elskade ven! Jag har helsan och mår bra och önskar dig samma goda gåfva! Jag fattar nu penan för att tillskrifva dig och säga dig att jag ellskar dig in i bleka döden och hoppas samma förmån af dig tillbaka,» etc.

Han sitter hela kvällen i köket eller jungfrukammaren, iklädd öfverrock och gärna, om han kan komma åt, med en stor 6-öres cigarr i munnen och ser ut att ha alldeles obegripligt tråkigt, då det ju ofta händer, att kärestan de första par timmarna af besöket är upptagen af sina göromål, men troligen njuter han ofantligt af hennes blotta närvaro, om man skall döma af de täta visiterna. Han kan också ett tu tre försvinna, och brytningen kostar rätt ofta tårar och grämlse och förorsakar både brända stekar och sopor i vrårne, tills han helt plötsligt och på otroligt kort tid, om man betänker sorgens häftighet, är ersatt af en annan, möjligen än mer

Välj det bästa. Intyg: Den bekantskap jag gjort med **Azymol** har varit uteslutande angenäm och vill jag särskildt framhålla dess utomordentligt angenäma och uppfriskande smak samt dess förmåga att upplösa fett och slamartade beläggningar å tänder och slemhinna, och uppfyller AZYMOL sålunda de fordringar man ställer på ett **det bästa** munvatten och kan sålunda med allt skäl rekommenderas.

Stockholm den 22 nov. 1899.

Henrik Welin,

legitimerad tandläkare,
lärare vid Karolinska Inst.
Tandläkareinstitution.

tjusande Adonis, som kanske rent af spelar guitarr och sjunger:

»Med våta ögon ser jag
På böljorna de blå,
Som hotande och vilda
Mot klippeväggen slå...»

så att man i dubbel bemärkelse kan gråta däråt.

Är det nu något verkligt allvar med kärleken, intar, som nyss nämndes, fästmannen sin plats som blifvande äkta man, och flickan kan nu, då hon mottagit hans ring och gifvit honom sin tro för lifvet, lika litet som en fästmö af vårt stånd kokettera och »flirta» med andra, utan att få dåligt anseende eller rättvisligen ådraga sig fästmannens vrede. Nu är hon *hans* »flicka», som han och ingen annan har rättighet att uppvakta, och är hon en bra flicka, tar hon heller icke längre emot någon annans hyllning. »Bekanta gossar» och andra fästmän äro för alltid försvunna.

Det är rätt svårt för oss matmodrar att med urskillning och förstånd sätta oss in i alla dessa olika facer af våra tjänarinnors kärlekshistorier, och ofta nog ha vi helt förbryllade sett en hygglig, präktig jungfru, som vi enligt vår uppfattning om kärlek och förlofning trott om bättre, byta om beundrare lika ledigt, som hon bytt om kjol.

Min häpnad var stor, då jag en gång talade vid en flicka, som jag flere år haft i min tjänst, och vid hvilken jag var mycket fäst, om hennes förhållande till en s. k. fästman, med hvilken hon brutit, och den, hvilken mycket snart remplacerade honom, och fick till svar:

»Snälla frun, frun får inte tro, att jag är slarfvig på något sätt — jag har *aldrig* mer än en åt gången!» —

Hur skall man nu förståndigast behandla denna sak, så att den icke växer ut till något, som verkar demoraliserande på vår tjänarinna och till orefnad för hemmet?

Att söka göra begripligt för henne, att det i våra ögon ser underligt ut, att en hygglig flicka har den ena bekanta gossen eller fästmannen efter den andra, är icke lönt. Synpunkterna äro därvid så fullkomligt olika. Vi förstå henne lika litet, som hon förstår oss, och i hennes ögon äro de ömma scener, en herrskapsfröken i förmakssoffan helt öppet utspelar med sin fästman, lika underliga som alla hennes egna försök att finna »den rätte» äro det i våra. De matmodrar äro icke få, som tro sig bäst afvärja saken genom att förbjuda några som helst manliga besök. Somliga göra det rent af som ett villkor för erhållande af den åstundade tjänsten hos dem, att ingen »fästman» får finnas. Är detta klokt? Jag tror det bestämdt *icke*.

Hvad nu det sista angår, så är frågan: »Har ni fästman?» så obehaglig, att jag, om jag vore tjänsteflicka, aldrig toge den plats, där matmodern, bland de första ord hon ställde till mig, gjorde mig den! Där den icke framkallar först en osanning, om tjänarinnan är angelägen om den plats hon söker, och sedan allt framgent nödlögner och smussel, gör den i alla fall alltid ett intryck, som väcker ovilja och en viss misstro gent emot den blifvande matmodern. Det är tids nog, när fästmannen uppenbarar sig och hans uppträdande på något vis ger anledning till klander, att då med vänlighet och *förståelse* tala med flickan. Detta utesluter naturligtvis icke, att mången matmoder, då hon antager en tjänarinna, *kan* göra den ofvannämnda frågan på ett sätt, som icke sårar, men då sätter hon med all säkerhet heller icke det villkoret, att »fästmannen» fullständigt skall förvisas ur åsyn och tillvaro.

Hvad det nu angår, att »inga herrbesök få förekomma», är detta heller icke välbetänkt. Jag erkänner, att förhållandena kunna vara sådana, att det förbudet verkligen har skäl för sig, och att en ung, vid hufvudstadsförhållanden ovan tjänarinna, mer än en gång kunnat tacka sin fru för detta först i hennes ögon så stränga påbud. Där t. ex., som ju ofta händer, jungfrukammaren ligger så fullständigt afskild från våningen, att tjänarinnorna kunna hålla hvilka festsamkväm som helst, utan att något ljud tränger in i sängkammaren, och där därför frestelsen att låta »bekanta gossar» eller »fästmän» (hvilka till gengäld ofta nog komma med förning af icke alltid så oskyldigt slag) se, hur man har det, blir alltför stor, är det nog kanske både rättast och klokast. Annars tror jag nog, att det för båda parters vidkommande, så väl matmoderns som tjänarinnans, är bäst, att den senare har tillåtelse att se sina vänner så väl manliga som kvinnliga hemma hos sig, förutsatt, att besöken icke bli alltför talrika och inkräkta på tiden för sysslornas skötande, då man ju vänligt och allvarligt kan protestera däremot.

Härvidlag finnes ett rätt ömtåligt litet å propos, jag åsyftar trakteringen. Vid första anledning bör nämligen en bestämd gensaga, ett tydligt påpekande af *att det är att taga af hvad som icke är ens eget*, göras mot det icke så alldeles ovanliga bruket att utan vidare bjuda sina vänner af hvad huset förmår. Att man däremot vid en bön att få bjuda kaffe, te eller något dylikt, gärna (helst alltid) ger tillåtelse därtill, är ju klart, och en liten fest någon gång på matmoderns bekostnad är något, som brukar göra stor glädje och hör till de små orsaker, som ha sin angenäma verkan i ett hjärtligare förhållande mellan husmodern och tjänare — något som i synnerhet den senare vinner betydligt på.

För att nu återgå till frågan om »bekanta gossar» och »fästmän» och förbudet att mottaga dem i hemmet, måste man tänka på, att våra tjänarinnor icke ha något annat tillfälle att träffa och lära känna sina manliga bekanta än under sina fristunder, och dessa inskränka sig ju i vanliga hem till sammanlagdt några fattiga aftontimmar i veckan. Att då tvinga dem att stämman möte ute, isynnerhet i en stor stad som Stockholm med alla dess frestelser till kafé- och utelif, kan icke vara annat än farligt.

Att tjänarinnan som hvarje annan ung flicka drömmer om ett eget hem och den vän, med hvilken hon skall dela det, är ju alldeles naturligt, och att hon sedan på ett för oss alltför öppet sätt väljer, förkastar och väljer igen, ger oss icke rätt vare sig att döma henne som mindre moralisk än en flicka ur vår egen klass eller att undandraga henne skyddet af vårt hem och ett vänligt vakande öga.

Att sedan med det intresse, en god matmoder gärna hyser för den tjänares göranden och låtanden, som hon värderar och håller af, följa alla dessa vaktombyten vid gud Eros portar är omöjligt — det är verkligen ibland rätt påkostande bara att se den ene efter den andre af dessa ytterrocksbärande, dålig tobak doftande äktenskapskandidater aflösa hvarandra, tills »den rätte» slutligen uppenbarar sig, och då blifva vittne till, huru han, vanligen vid en synnerligen olämplig tid (midt i flytningen t. ex.) efter »ett hederligt bröllop» hemma i vår egen våning, drager af med den af våra tjänare, hvilken vi kanske helst af alla velat behålla. Skall man emellertid någonsin våga sig på en inblandning i kärleksaffärerna, är det just nu, då det verkligen på allvar är fråga om giftermål, och en god tjä-

Stil.
Skönhet.
Styrka.

Mölnlycke Möbelfabriks Utställning, Birger Jarlsgatan 18.
Tillverkar och för å lager Möbler i äldre och modernare stilarter. Sängar och Sängkläder. Möblerna som tillverkas af prima torrt trä äro solida, stil-
fulla och billiga. Lager af Mattor i många storlekar. Möbelyger, Gardiner i eleganta mönster. Portierstänger. Billiga priser.

Filialer:
Göteborg,
Borås.

narinna tar med både glädje och tacksamhet emot det intresse, hennes matmor visar henne, och de råd hon gifver.

Hvad däremot de öfriga beundrarne angår, tjäna, som sagdt, alla argumentationer och förmaningar till platt intet, ty där de icke framkalla harm och ovilja, väcka de blott en fullkomligt oförstående förvåning. Man behöfver t. ex. blott tänka sig, att tjänarinnan utgår från den synpunkten, att det nära nog är en skam för en flicka, åtminstone så länge hon är under 30 år, att icke ha någon beundrare af ena eller andra slaget, för att inse, hur omöjligt det är att härvidlag tala sig till förståelse.

»Hvarför skall jag behöfva gå utan någon, när alla andra flickor ha fästmän eller »bekanta gossar» — det är ju riktigt förargligt!» var också ett af de svar jag fick af den ofvannämnda tjänstflickan som en förklaring på, hvarför hon så snabbt lät en annan ersätta den förlorade och, som det tycktes, ganska afhållne fästmannen.

Detta är således ett kapitel, där vi fruar intet annat ha att göra än tåla och lida, *förutsatt* naturligtvis att det hela håller sig inom anständighetens gränser, samt med det absoluta villkoret, att besöken icke draga ut inpå natten. Och den saken kan matmodern lätt nog reglera, försävidt det är en hygglig flicka hon har att göra med, genom att vänligt föreställa henne, att hennes rykte är i stor fara, om någon vid nattetid ser henne släppa ut en manlig besökande genom porten. Vid 11-tiden på kvällen däremot är ännu hela huset i rörelse, och vet man, att hon öppet inför matmoderns ögon och med hennes medgifvande tar emot sina manliga vänner och vid den tiden afskedar dem, är hon fullkomligt tryggad mot allt förtal.

Alltså: roligt är detta icke, men ett nödvändigt ondt är det, som måste tålas, såvida man icke vill ådraga sig det stora ansvaret att ställa en ung flicka skyddslös gentemot frestelser, inför hvilka vi kanske litet hvar, satta i hennes ställe, finge se till att vi icke fölle.

Låt oss därför, så långt vi kunna, med förståelse se på saken och sedan, om så göres vårt tålmod behof, taga humorns förmildrande glasögon till hjälp. Äro vi därtill roade af psykologiska studier, kunna dessa förhållanden nog också i icke så ringa grad aflocka oss samma intresse, som alla facer af det mänskliga lifvet ju alltid måste göra.

En tröst kan det äfven vara oss, att det i regel är de bästa och behagligaste af våra tjänarinnor, som samla de flesta beundrarne omkring sig. Således, intet ondt som icke har något — i detta fall rätt mycket — godt med sig.

Är hon god, pliktrogen, villig, tillgifven, din tjänarinna, lät henne då opåtaladt i skyddet af ditt hem, som ju också är hennes, njuta af ungdomsglädjen, äfven om den för henne kanske hufvudsakligen består i den hyllning, som ägnas henne af »en bekant gosse».

FRU KERSTIN.

KUNGADAGARNA I SYDSVERIGE.

EFTER SIN SEDVANLIGA västkustsejour och bevistandet af manövrerna i Halland har konungen å det idylliska Sofiero nyligen tillbringat några vackra sensommar dagar, hvarvid slottet fått mottaga en i vårt land så sällsynt gäst som konung Edvard af England, hvilken, f. n. befinnande sig på besök hos den danska konungafamiljen, härom dagen aflade några timmars visit hos Sveriges statsöfverhufvud.

Den ståtliga grupp bilden å vårt dagsnummers första sida härrör från detta celebra furstemöte å det svenska lustslottet vid Öresund.

Sistlidne lördag afreste konung Oscar och prins Carl med följe till Hven, dels för att öfvervara Tycho Brahefesten, dels för att deltaga i de stora sedvanliga höstjakterna.

»Den väldige Nimrod» var de höga jägarne välbevågen som nästan alltid, i det 286 harar fälldes, af hvilka konungen nedlade öfver 60.

Söndagens Tycho Brahefest å den minnesrika ön ägde rum under rätt stor tillslutning af representanter från vetenskapliga världar på ömse sidor om sundet. Efter högmässan i S:t Ibbs kyrka, begaf sig konungen, åtföljd af de närvarande, till Uranienborgs ruin, där högtidstalet hölls af riksantikvarien Hildebrand, som gaf en kort historik öfver den store astronomens lifsgärning. En illustrerad artikel om Hven och Tycho Braheminnena fanns publicerad i Idun n:r 35, dit vi hänvisa våra läsare.

Efter festligheternas slut afreste konungen med Drott till Landskrona, som var rikt flaggprydt och på allt sätt visade sig sentera äran af konungabesöket. En promenad i vagn företogs genom gatorna. Vid den nyuppförda teatern gjordes uppehåll. Konungen åsåg här en af fru Pantzarhielm anordnad tablå, föreställande de 9 sånggudinnorna. Från teatern fortsattes färden genom slottsparken till det s. k. Nordkap, där en minnessten var upprest. Konungen inskref här sitt namn. Här efter anträdades återfärden till Drott.

Iduns kamera, dirigerad af vår specielle »flygande», har följt de många festligheternas olika yttringar så noggrant som det varit möjligt, hvadan vi i dagsnumret äro i tillfälle meddela våra läsare en serie bilder, som i rikhaltighet och intresse torde lämna föga öfrigt att önska.

AD ASTRA.

FÖRVISST åt gudars nåd med skäl jag glad mig, ett mål, ett himmelhögt, de föresatt mig, ty högre gunst de ingen dödlig lämnade, än när ett skyhögt mål de honom ämnade.

En man, som byggt sitt hus bland cederträden, han vallar fåren och han gläds åt säden — men slås om natten hyddan af lavinerna, en hopplös faller tårar bland ruinerna.

En man, som sökt den lugna stadens trefnad, åt sonens framtid viger in sin lefnad — men ryckes sonen bort, han står i kvällningen med kraften ödd, beröfvad vedergällningen.

Olympiernas rådslag äro visa, för deras nåd de höge vill jag prisas, ty högre gunst de ingen dödlig lämnade, än när för kampen de hans krafter ämnade.

Där lura pantrar längs den mörka vägen, men jag vill sträfva framåt, djärf och trägen, om Kerberos trehöfdad mot mig dundrade, om hindren vore tolf och milen hundra.

Ett rö är den, som vet ej hvar han sträfvar, men trygg den vetande för intet bäfvar: det skönsta är det svårast öfvervinnliga, och allra skönast är det oupphinnliga.

K. G. OSSIAN-NILSSON.

Största härvarande lager af Smyrnamattor,

direkt inköpta i Orienten,

till här på platsen billigaste priser.

K. M. LUNDBERG
STOCKHOLM.

Idun under oktoberkvartalet.

Kvartalsskiftet är nu nära förestående, och uppmanas med anledning däraf våra kvartalsabonnenter att i *god tid* förnya prenumerationen för oktober—decemberkvartalet, hvars pris är kr. 2: 25. Detta kvartal, som med afseende på litterärt och illustrativt innehåll blir synnerligen värdefullt och omväxlande, åtföljes dessutom *gratis till alla prenumeranter* af

Iduns utomordentligt intressanta och rikt illustrerade julnummer

med bidrag af våra förnämsta författare och konstnärer, hvilket ensamt kommer att i bokhandeln betinga ett pris af kr. 1: 25.

I *romanbilagan* inflyter under oktoberkvartalet:

Vera,

en berättelse af Johan Nordling.

Detta arbete utgafs visserligen i bokform redan under förra hälften af 1880-talet, men i en obetydlig upplaga från ett landsortsförlag, hvadan det af publiken blef skäligen obemärkt och nu kan betraktas som fullständigt glömdt. Från den litterära kritiken rönt det emellertid ampelt erkännande; så yttrade exempelvis d:r C. D. af Wirsén i Vårt Land, att »bland den samling af noveller eller romaner, som nyligen utkommit, är det ingen, som förräder så mycken begåfning som Vera», i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning förklarades Vera vara »en bok för litterära finsmakare», och Herman Bang uttalade i en längre uppsats i Köpenhamnstidningen »Politiken» som sitt totalomdöme: »Denne roman virker kapitler igennem som ett fejlöst kunstværk.»

Då nu »Vera» föreligger i en ny, af författaren för Iduns räkning öfverarbetad upplaga, ha vi alltså trott, att den väl kunde försvara sin plats i Iduns romanbibliotek och äga betingelser att af vår läsekrets mottagas med välvilligt intresse.

Stockholm i september 1901.

Red. af Idun.

Ör HUSMÖDRAR att beakta! **Obs!** Kompositionslinne, Kragar, Manschetter o. Bröstveck. Hvita och kulörta. Ingen tvätt och strykning.

Säljes i alla välsorterade Manufaktur och Hvitvaruaffärer.

Riks 3833. **SVENSKA KOMPOSITIONSLINNEFABRIKEN, STOCKH.** Allm. 16893.

OBS! Svenskt fabrikat! Garanteradt gifvria enl. Prof. Carl Th. Mörnerns analys.

En Kompositionslinnekrage varar i åratals och kostar blott 1: 50. Under samma tid åtgår minst 1 duss. kragar som med tvätt och strykning kostar lägst 20 kronor. Jämförande resultat af veck och manchetter.

EN PENNINGENS MÄRKESMAN.

NYLIGEN FYLLDE Stockholms Intecknings-garantiaktiebolags stiftare och direktör J. H. Palme, 60 år, af hvilken anledning direktör P. på födelsedagen vardt föremål för en synnerligen anslående hyllning i bankens högtidssal, i det därstädes ett porträtt af stiftaren aftäcktes i närvaro af bankens styrelse och tjänstemän samt jubilarens anförvanter.

Stockholms Intecknings-garantiaktiebolag har, som bekant, under årtionden spelat en mycket viktig roll i hufvudstadens affärlif, och att institutionen i fråga nått därhän, beror ytterst på stiftarens skarpblick, mod och energi.

När inbjudning till bolagets bildande utfärdades en dag i slutet af 1860-talet, funnos många, som ställde sig skeptiska i den vissa öfvertygelsen, att ett för vårt land nytt företag af denna art näppeligen skulle kunna påräkna någon framgång.

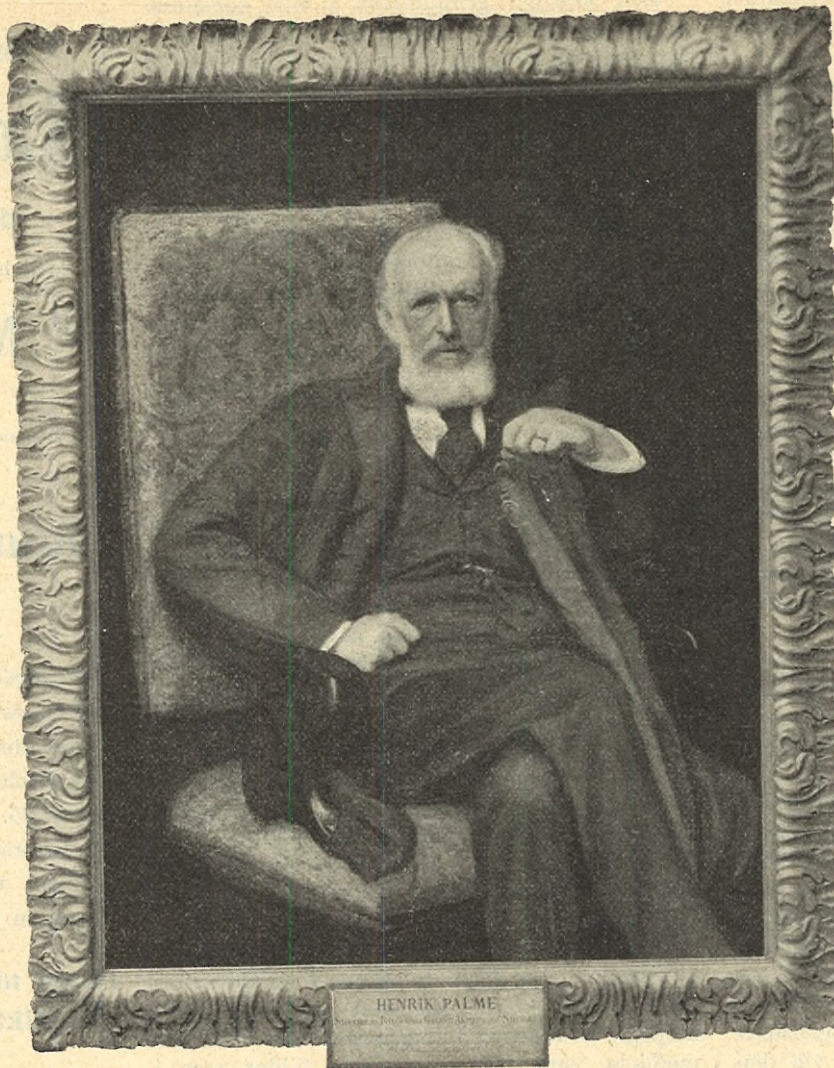
Med möda och ihärdighet samt några vänners bistånd lyckades det emellertid initiativtagaren att år 1869 få bolaget bildadt med ett inbetaldt kapital af 250,000 kronor.

Verksamheten började i några små rum vid Lilla Nygatan, och vid 1870 års slut, det första hela år af bolagets tillvaro, utgjorde netto-behållningen kr. 24,674.

Men uppsvinget lät ej länge vänta på sig, och nu residerar den stora bankinrättningen sedan många år under eget tak i en ståtlig byggnad vid Gustaf Adolfs torg; bokslutet för det senaste året närmade sig 100 millioner, de egna fonderna belöpte sig till 13 millioner och vid årets bolagsstämma förefanns en disponibel nettobehållning af i det närmaste 1 million kronor.

Men det är ej endast som bolagets snillrike stiftare och drivande kraft direktör Palme gjort sig bekant öfver hela vårt land; vid sidan af denna sin finansiella verksamhet har han äfven funnit tid till ett omfattande skriftställer, särskildt på bankväsendets område.

Porträttet af jubilaren, af hvilket vi satts i tillfälle att här meddela en reproduktion, är utfördt af artisten Robert Thegerström och präglas af fin karaktäristik och slående likhet.

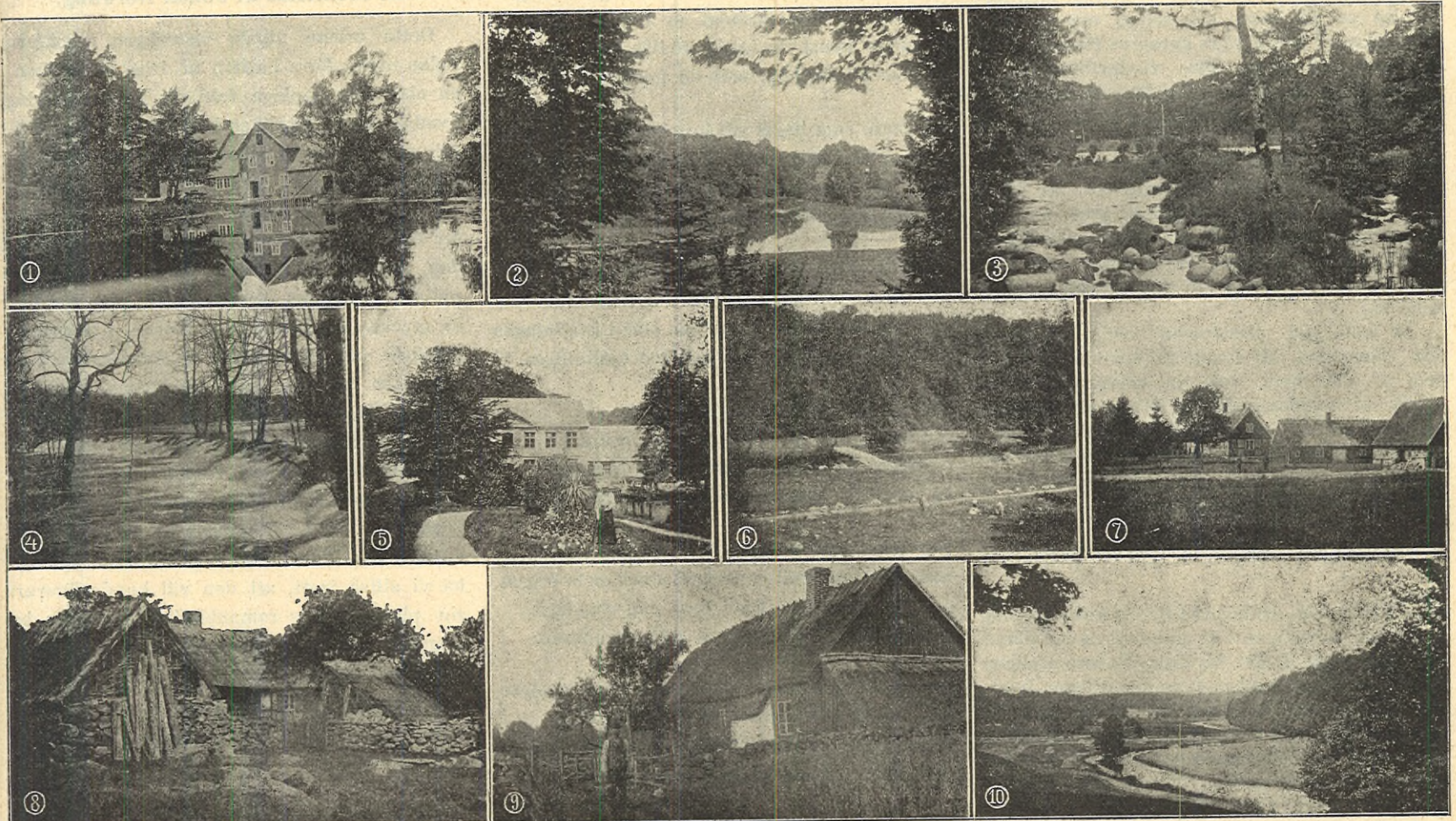
I SKÅNSKA NEJDER.

UPPSVENSKEN HAR OFTA en skef föreställning om skånsk natur; han ställer sig skeptisk mot slättlandets skönhet, som ofta lämnar honom oberörd. Det skånska landskapets oändliga vidder, linjerade med pilalléer och punkterade med hvita gårdslängor, kyrkor och bokskogsdungar, är för honom ingen exponent af fager natur.

Sådant är nu smaksak. Men Skåne har icke endast att uppvisa slätter. I Nordskåne finnas både berg och dalar; bland de senare är Rönneådaalen af en förtjusande karaktär, hvarpå våra här meddelade bilder från platsen utgöra autentiska bevis.

Rönneån har knappt lämnat sin vagg, den löfskogskransade Ringsjön, då han träder in i en härlig leende nejd, där den ena fagra utsikten aflöser den andra i oafbruten följd. Bilderna 1 och 2 visa oss den uråldriga kvarnen *Rönneåmöllo* med dess kvarndamm. Här påminner ännu mycket om flydda tiders lugna hemfrid. Näktergalarne sjunga här i ostörd ro under de ljusa sommarnätterna till kvarnfallets entoniga ackompanjemang och storken vadar här på smala, röda ben i dyn vid stranden, ja själfva »bäckhästen» lär ha sitt tillhåll här, det veta både pigor och »möllesvenner», fast ingen precis sett till honom så nyss.

Våra bilder 3 och 4 visa *Stocka-möllans* kvarnfall i vinter- och sommarskrud; nr 5 framställer en bit af kvarn och såg inbäddade i lummig grönska. Bilden 6 visar en bokskogsbevuxen ås vid det så kallade »Svenskingavadet», hvarest i snapphanetider heta fejder utkämpats och där man ännu i den branta backen visar hjulspåren efter sven-skarnes kanoner, som här körts öfver vadstället. Nr 7 är en äkta skånsk gammal bondgård, *Bögerup*, liggande ofvanför nyss nämnda bokås, hvar efter den fått sitt namn i danska tiden och hvilken, liksom de båda torpstugorna nr 8 och 9 — äfven de typiskt skånska — tillhöra ägaren af *Stocka-möllan*. Bilden nr 10 visar slutligen *Rönneån* vid Rönneådal, och här säga vi honom farväl, där han slingrar sig fram mellan täcka stränder på sin väg mot hafvet.

BILDER FRÅN RÖNNEÅDALEN (SE TEXTEN: I SKÅNSKA NEJDER). KARIN STADLER FOTO.

KUNGADAGARNE I SYDSVERIGE. II: FRÅN FURSTEMÖTET I HELSINGBORG, KUNGABESÖKET I LANDSKRONA OCH JAKTEN Å HVEN.
 FOTO FÖR IDUN AF HOFFFOTOGRAF A. BLOMBERG.

1. PRINS CARL MOTTAGER PRINSESSAN INGEBORG VID FÄRJAN FRÅN HELSINGÖR. 2. CHEFEN PÅ DROTT, GREFVE EHRENSVÄRD, ORDNAR DROTTGÖSSARNE TILL PARAD. 3. SKOLGÖSSARNE UPPSTÄLLAS. 4. DEN KUNGLIGA ENGELSKA SLUPEN LÄGGER TILL VID HELSINGBORG REDD. 5. DE KUNGLIGA PERSONERNA LANDSTIGA. 6. KONUNG OSCAR OCH KONUNG EDVARD PASSERA DE HYLLANDE FOLKSKARORNA. 7. KONUNG OSCAR MOTTAGER BLOMMOR AF GENERALSKAN PEYRON OCH GREFVINNAN WACHTMEISTER. 8. DE BÄGGE KONUNGARNE STIGA UPP I VAGNEN FÖR ATT BEGIFVA SIG TILL SOFIERO. 9. KONUNG OSCARS ANKOMST TILL LANDSKRONA. 10. SKOLBARNENS HYLLNING I LANDSKRONA. 11. KONUNG OSCAR INSKRIFVER SITT NAMN I MINNESSTENEN PÅ »NORDEKAP» I LANDSKRONA. 12. DET KUNGLIGA JAKTSÄLLSKAPET PÅ HVEN, SAMLADT UTANFÖR KUNGSGÅRDEN.

HÄLSOLÄRAN I FLICKSKOLORNA.

VII.

MED ANLEDNING af frågan om hälsovårdslärens och särskildt »den speciella kvinnohygienens» införande som undervisningsämne i våra flickskolors översta klasser, som i Idun af flere tänkande kvinnor dryftats, skulle jag önska få göra några inkast.

När mödrar, utan alla betänkligheter med acklamation gå in på detta förslag i hela dess utsträckning, är ej detta ett bedröfligt fattigdomsbevis på det förtroende, som bör råda mellan dem och barnen, ett erkännande af deras inkompetens och en afträdelse åt främlingar af en af deras största och heligaste plikter och rättigheter?

Är det så alldeles ofarligt att våra yra, snarfyndiga eller blida och inåtvända 16- och 17-åringar öppet och fritt resonera öfver dessa rena, men ömtåliga ämnen före och efter lektionstimmarna? Ty att det föranleder meningsutbyte, är alldeles självklart. Flickor utvecklas olika, så till kropp som själ; vi finna brådmogna tolfåringar och blyga, naiva sjuttonåringar. Är det önskligt att en nivellerande skolstadga är den bestämmande om sinnets mognad för delgifvandet och studerandet af livets finaste och djupaste hemligheter?

Af föregående uppsatser ser jag visserligen, att några, liksom jag, ansett att ämnet bör afhandlas i förtroende mellan moder och dotter. Särskildt tackar jag signaturen »Allvar» för den älskliga och äkta bild af föräldravishet, som hon ger. Men jag vill gå längre än dessa; jag vill fråga: förutsatt att mödrar, eller mödrars ställföreträdare, fylla sina plikter mot de unga, är då »den speciella kvinnohygienens» (inclusive den sexuellas) antagande som undervisningsämne *önskvärdt, behöfligt och nödvändigt?*

Att doktor Karolina Widerström med fullt fog och med verklig kännedom om förhållanden uttalat sin åsikt, är jag fast öfvertygad om, och jag anser det som en mycket god sak, att ämnet genom henne kommit till allmänt och allvarligt begrundande, men dock — är skolan rätta platsen? Jag ville, att hennes uttalande i stället finge blifva ett memento för oss mödrar, ett gif akt att väl vårda det dyrbaraste vi äga, våra barns fulla förtroende, hvilket, om vi försumma det, så lätt tages ifrån oss. Jag ville, att alla mödrar med mig kände varmt och innerligt, att här vill jag vara den första, och enda för min dotter, intill dess jag trycker brudkronan på hennes hufvud. Och till den man, hon en gång skall som maka följa, ville jag då säga: jag har sökt fostra henne till en rent känande, allvarligt reflekterande kvinna, jag har visat henne det sanna idealet af det af Gud stiftade äktenskapet. Vill du bevara eder lycka, bevara då hennes tro.

Ja, I alla Sveriges mödrar! Låtom oss först söka själfva att tänka rent och sundt, att se Guds oändliga vishet och kärlek, då Han i vårt inre skref fortplantningens och föräldrakärlekens heliga lagar, och låt oss så sluta våra barn innerligt intill oss och säga dem, att i stor helig lycka väcktes deras tillvaro, i stilla väntande helgd buros de under hjärtat, under smärtans heliga elddop inträdde de i lifvet och blefvo faders och moders rikaste skatt.

Tyvärre finnas många bland oss, hvilkas äktenskapliga erfarenheter äro sorgliga. Dem beder jag: — låten ej de oskyldiga lida där

för. Sen in i Guds visa råd och gifven edra döttrar en ledning och inblick, ej i en snedvriden vrånghild, men i ett rent, skönt och sant ideal. Våra misstag och olyckor försvinna i tidens ström. — Den Högstes lagar äro eviga. Låtom oss lära våra unga fullt förstå och känna Viktor Rydbergs ord:

— — — i människans ande har tingen sin lag, när med renare ögon hon skapelsen ser, skall ur renare eter en klarare dag genom blånande rynderna sänka sig ner. Och när skalderna strängarne skönare slå, skall en rikare prakt öfver jorden ses spridd, och ju högre de spanande tankarne gå, se, dess djärfvare spänner sig himmelens vidd.»

Hälsolära i allmänhet, äfven delvis omfattande den kvinnliga hygienens, anser jag däremot mycket behöflig såsom skolämne. Äfvenså att hänsyn tages inom skolan till de kraf på tillfällig hvila, som gälla för en flicka i öfvergångsåldern.

Därjämte önskar jag varmt, att våra allvarliga, renhjärtade, för de unga intresserade kvinnliga läkare ville anordna privatföreläsningar eller kurser i den speciella kvinnohygienens, där mödrar och döttrar tillsammans — eller ock skiljda — finge del af dessa viktiga ämnen. Modren kan då själf välja den tidpunkt, som hon anser lämpligast för sitt barn.

Må hvar och en moder dock betänka och klart förstå sin ljufva, dyrbara modersrätt, sitt modersansvar, som ej af annan bör eller får öfvertagas.

W. R. K.

»PRINSESSAN». SKISS FÖR IDUN AF H. MIKAEL.

FORTS. FRÅN FÖREG. N:R.

MEN HVAD GJORDE DET! — Var hon inte ändå den vackraste, den stoltaste; när hon kom in i ett rum, var det som solen lyste fram, när hon gick, kändes det mörkt och tomt. —

Hon hade tjocka, svarta flåtor, mörka, outgrundliga ögon i ett blekt ansikte med fin gulaktig hy, hennes hållning var en furstinnas och hon utdelade ynnestbevis i blickar och leenden som en sådan. — Hon var byns och traktens erkända skönhet, flickorna beundrade henne, de unga männen hyllade henne. De kallade henne »Prinsessan», och som en sådan härskade hon öfver dem alla. — Att få göra henne en tjänst var en lycka, att få dansa med henne, bära hennes skridskor eller skjuta henne på kälke, det var en ära, en utmärkelse. — Redan tidigt hade Gustaf Brygge börjat dragas till allt skönt, och hon var det vackraste han sett. De andre unge männen tyckte om eller älskade henne, allt efter hvars och ens temperament, han tillbad henne som en undersäte sin drottning, som en katolik den heliga jungfrun.

Inte ett ögonblick tänkte han på att hans fars stora anseende och ansefulla förmögenhet möjligen skulle kunnat förhjälpa honom till det dyrkade föremålets ägande, han tänkte öfver hufvud inte alls på framtiden, — han bara ville se henne, vara i hennes närhet och någon enda gång höra hennes ljufva röst säga — »tack, Gustaf!» med det där milda, smekande tonfallet som den gången då han med egen lifsfara räddat åt henne en liten hund, som höll på att drunkna.

Se'n den dagen undergick hans dittills ganska stillsamma fantasilif en stor förändring. För andras ögon var han alltjämt den litet blyge, litet tafatte, men alltid vänliga och alltid påpassliga apotekseleven, som gjorde salvor och skakade om mixturer med aldrig svikande flit och omtanke, men i sina drömmars värld var han en helt annan. Då sysslade han ej längre med pillerdosor och spanska flugor eller klistrade pryddigt textade signaturer på hvita porslinsburkar, — nej, då red han ut på äfventyr och likt en ny St Görans trampade han drakar under sina fötter! Det fanns inte en hjältebragd så stor, inte en modig handling så djärf, att han inte drömde sig den utförbar, för hennes skull; — för Ellen eller med Ellen, eljes hade ju fantasispellet ingen fägring, drömmen ingen verklighet!

Han, som just till följd af sin fridsamma, »mesiga», för militärlifvets bländande lockelser absolut

oemottagliga natur blifvit af fadern, med hemlig sorg och öppen förgäelse — »Gustaf borde ju blifvit knekt» — bestämd för apotekarens mindre lysande, men oändligt mycket mera vinstgifvande yrke — han drömde endast om vågsamma företag, i hvilka han skulle utmärka sig, och han, som af naturen var finkänslig, öm och skygg, blef i drömmen djärf och modig, okuffig och hård — just sådan som hans instinkt sade honom den man skulle vara, som skulle få detta trotsiga, stolta flickhjärta, som han älskade så högt, att en gång klappa fortare.

Alla dessa drömmar och önskingar slöt han dock sorgfälligt inom sig själf, och ingen hade en aning därom, — inte ens det dyrkade föremålet, som i honom inte såg annat än den snälle, obetydliga barndomsvännen, som aldrig fordrade något, men städse var villig till hvarje uppoffring, färdig att utföra hvarje uppdrag, som tilldelades honom, och hvars tjänstaktighet var så vanlig, att den knappast märktes, långt mindre uppskattades.

Men Gustaf Brygge begärde ingen tack och önskade ingen belöning — eller rättare sagt han hade belöning nog i att blott se henne — och det fick han nästan så mycket han ville, ty komministergården och apoteket lågo snedt emot hvarandra, och ingen dag förgick, utan att han uppfångade åtminstone en skymt af den långa, smärta flickgestalten.

Idyllen afbröts, då tiden kom för honom att taga sin examen. Han reste med sorg i hjärtat, men hans saknad mildrades något genom hans principals, gamle apotekare Ståls, bestämda löfte att, om han toge en vacker examen inom kortaste tid, skulle platsen som förste provisor stå honom öppen. — På det hoppet lefde han, och därefter ställde han sitt handlingssätt. Hans försynta vänliga sätt och blyga hjälpsamhet skaffade honom redan från början många vänner inom kamratkretsen, och som han därjämte hemifrån försågs med ganska rikliga månadspenningar, saknades inte frestelser, som kunde draga honom från boken, men han höll tappert stånd. — Kamratlivets lockelser, storstadens frestelser, de ovanda, äggande nöjen, som från alla håll bjödos honom, det studsade allt maktlöst tillbaka mot den enda, allt behärskande föreställning, som fyllde hela hans själ — Ellen, Ellen! —

När han tänkte på priset för sina ansträngningar, på den lön, som väntade honom — att åter få komma hem, vara i hennes närhet, tala med henne och se henne, då blef arbetet till en lek och pluggläsningen ett rent nöje. — Han tog en mycket vacker examen och afskickade samma dag tvänne telegram, ett till fadern och ett till apotekare Stål — det senare med »svar betaldt» och så lydande: »Examen absolverad. Goda betyg. Får jag platsen hos farbror?» — Han fick svar samma kväll: — »Gratulerar och välkommen hem. Platsen kan tillträdas om en månad.» — Han var bjuden att stanna i Stockholm hos släktingar några veckor, men därtill hade han ej ro. Han for genast hem och ställde om, att han omedelbart fick börja tjänstgöringen på apoteket; — där var han ändå Ellen mycket närmare än på Bergshamra! — Det var en solig, vacker förmiddag han såg henne första gången efter sin hemkomst. Hon kom gående bygatan utför med den spänstiga, stolta gång, som var henne egen och som förlänade ett sådant behag åt hennes raka, slanka figur. Solen sken på hennes tjocka, svarta flåtor och gaf färg och värme åt hennes fina brunetta hy. Han kunde inte riktigt se det, men han tyckte, att hennes ögon blifvit mörkare och mera strålande, och hon var ändå vackrare — bestämdt vackrare — än då han lämnade henne. Han ryckte till sig sin hatt och sprang ned för trappan för att hälsa på henne.

»God morgon, Ellen!»

Hon smålog och räckte honom vänligt handen. — »Välkommen hem, Gustaf!» sade hon.

De gingo tillsammans bygatan utför. Inom honom sjöng och jublade det, han tyckte, att träden voro grönare, luften klarare och fågelsången mera melodisk, än han någonsin förr erfart. Aldrig hade han vetat, att världen var så skön, att lifvet var så fullt och rikt. Det var inte sant det där talet han stundom hört om lifvets intighet, jordens förbannelse — det var bara glädje, skönhet och harmoni alltsammans, och här, just här var den härligaste plats på jorden. — Han gick och funderade på, hur han skulle kunna säga henne allt detta, så det inte lät dumt; då bröt hon själf tystnaden. —

»Att Gustaf kom hit tillbaka, som kunnat få plats någon annan stan's. Jag tycker, när man varit så lycklig att få se litet af världen, skulle man ej vilja gräfvna ner sig i en s'än här liten vrå, — det skulle då åtminstone aldrig jag göra!»

Han blef så häpen, att han ej kunde få fram ett ord, och när han slutligen svarade, var det med ett tafatt: — »Men här är ju så vackert, Ellen!» —

HULTMANS CACAO

har brutit väg för den svenska Cacaofabrikationen.

Dess absolut renhet garanteras, men förbrukare däraf uppmannas enträget att vid köp noga tillse, att de verkligen erhålla Hultmans Cacao och icke billigare upplandade och förfälskade cacaoarter af svensk eller utländsk tillverkning, hvilka ofta utgifvas för Hultmans Cacao.

Partiförsäljning: **Hultmans Fabrikers Filial, Riddargatan 10, Stockholm.**

Hon ryckte på axlarna, och hennes läppar kröktes af ett stolt, ringaktande leende. Med en enda full, allt omfattande blick lät hon sina djupa, glänsande ögon öfverfara omgifningen — de enkla trähusen, omgifna af sina trädgårdstjappar, den i värmodden ganska smutsiga och illa sopade byvägen, de oansliga små bodarna och de tarfligt klädda människorna, som gingo omkring, skötande sina sysslor. —

»Vackert, — jag tycker det är afskyvärdt allsammans!» sade hon kort och föraktfullt.

Då förstod han, och fast det gjorde honom ondt, så ondt, så förstod han likväl och klandrade henne ej. För honom, enkel och obetydlig, som han var, kunde väl den lilla fädernebyn synas vacker och värd att längta efter, men för henne — »prinsessan» var dock allt för trångt och smått. —

Den, som är född att bära en krona, nöjer sig ej med en anspråkslös krans af blommor!

Hans hemkomst blef dock ej så helt och hållet en missräkning, som han den där förmiddagen föreställde sig det. Den tid han tillbragt ute bland främmande hade gjort honom godt, afslipat åtskilligt af hans tafatta blyghet och gifvit honom mera själfständighet och säkerhet. — Det fanns mycken ungdom i det lilla samhället, och Gustaf Brygge blef snart en af ledarna för de enkla nöjen, hvarmed vinterkvällarna förefvros eller de långa, soliga sommardagarna tillbringades. Dessa förströelser roade honom egentligen ej för nöjets egen skull, ty han kunde icke dansa och hade ganska medelmåttigt intresse för sommarens utflykter, vid hvilka hans mesta krafter vanligen upptogs af att bära ett lass scholar och ytterplagg, börjande med Ellens och hans mammas och därefter näst hvem som ville anförto honom en kappa eller en filt, men allt detta var ju småsaker emot den fröjd han erfor, då han vid hemfärden fick svepa filten om hennes små fötter eller stå i en vrå och se hur hon dansade, mjukt och lätt, troget följande valsens melodiska rytm, hängivande sig åt nöjet med denna häftiga, lidelsefulla ifver, som alltid låg på botten af allt, hvad hon sade eller gjorde. —

Hon hade också så småningom blifvit annorlunda emot honom än förr. Den halft beskyddande, halft nedlåtande vänlighet, hvarmed hon alltid förr behandlat honom, gaf vika för en sorts systerlig förtrolighet, och hon talade till honom som till en gammal kamrat och vän. I själfva verket var han några år äldre än hon, men det föll ingen af dem in, att han därför borde vara den, som ägde den största erfarenheten — tvärtom! — Hon begärde heller aldrig råd af honom, och han skulle aldrig vågat komma fram med sådana, men hon anförtrödde honom ibland sina bekymmer.

Hon talade om faderns sjuklighet, om sin egen oförmåga att ersätta den tidigt bortgångna modern, om sin allt mer växande motvilja för det stilla lif hon nödgades föra, när allt inom henne sjöd och brände af lifslust och fordran på lifsglädje. — Han hörde på, full af deltagande och sympati, men han förstod henne ej. — Inte var det roligare ute i världen — åtminstone inte hvad han sett — där var bara mycket bråkigare, mera strider och mindre pålitlighet — här hemma var det bra mycket mera lugnt och fridfullt. Men detta sade han aldrig. Han hade som en aning om, att deras syn på lifvet var för olika för att någonsin kunna sammanjämka, och han var så lycklig öfver hennes förtroende och så rädd att på något sätt skrämma bort det. —

Förändringen kom till dem båda fortare än de kunnat ana. — Gamle komministern fick lunginflammation och dog och Ellen stod ensam i världen. Hennes enda arf efter fadren, utom ett aktadt namn och en till brädden fylld predikofjärding, bestod af fardagsårets magra inkomster. Släktingar hade hon inga — åtminstone ej sådana som kunde ta hand om henne — och någon egentlig uppfostran i bokligt hänseende hade hon aldrig fått — hvad skulle det bli af henne?

Byns och grannskapets alla tanter och fruar vände och dryftade frågan på alla sätt; — den ena föreslog ett, den andra ett annat, men alla voro ense i, att nu skulle flickans högmod bli böjdt och brutet. Ellen var nämligen ingen favorit bland den äldre kvinnliga kretsen af hennes bekanta och den stolta skönhet och det högdragna sätt, för hvilket de unga villigt böjde sig, tjänade blott att reta de äldre, som däri endast sågo trots och impertinens. — På botten låg dock verklig medkänsla för den föräldralösa, och hvar och en skulle gärna, s'en de väl klandrat slut, öppnat hem och hjärta för henne.

Men Ellen begärde intet sådant. — Hon gick omkring tyst och behärskad, dubbelt vacker i den djupa sorgdräkten, tog tacksamt emot den hjälp hon fick, men begärde själf hvarken råd eller bistånd.

En vacker dag öfverraskade hon sina bekanta med att berätta, att hon fått plats som sällskaps-

dam hos ett äldre, förmöget fruntimmer. Hon hade svarat på en annons, skickat bref och porträtt och fått platsen, som genast skulle tillträdas. — Dagen innan hon skulle fara kom hon in på apoteket för att säga farväl till Gnstaf Brygge. Han var händelsevis alldeles ensam inne, och han blef först röd och så alldeles blek, då han såg henne komma in genom dörren.

»Farväl Gustaf! — Hälsa tant och farbror och flickorna. Och tack för all er vänlighet mot mig — den glömmar jag aldrig!» Hon hade tårar i ögonen och läpparna darrade. Då fick han mod.

I afbrutna, knappast sammanhängande meningar talade han till henne om sin långa längtan, sin ousägliga ömhet, — han berättade nu allt hon varit för honom, sade henne, hur hela hans lif skulle bli ett enda fortsatt bemödande att göra henne lycklig.

Hon hörde på förvånad, nästan skrämmd, — så vek det häpna uttrycket för ett djupt sorgset. — »Gustaf, käre Gustaf, jag är så ledsen, men jag kan inte!»

Han kastade sig framstupa öfver apoteksdysken och snyftade som ett barn, — nu förstod han, att han ändå haft litet hopp, att han tänkt, att hans tysta innerliga kärlek skulle segra till slut.

(Forts.)

UR DAGSKRÖNIKAN.

FREDRIQUE HAMMARSTEDT †. I förra veckan afled härstädes en i vida kretsar i vårt land känd person, fru Fredrique Hammarstedt, f. Unge, änka efter kyrkoherden Gustaf Hammarstedt.

Vi bringa i dag våra läsare den affidnas bild, och hänvisa dem, som närmare vilja följa hennes lifsgärning, till den biografi, hvilken var införd i Idun n:r 35, 1892.

Fru Hammarstedt föddes den 29 nov. 1823 och tillbragte sina första år på Rosersbergs lustlott, där hennes mor efter sin mans tidiga död blifvit oldfru. [Tidigt vaknade hennes lust för undervisning, och under ferierna samlade hon kring sig en liten krets af kungsgårdens barn, hvilkas lärarinna hon blef.

Sedan hon genomgått Wallin'ska flickskolan, som då förestods af den utmärkte Carolina Linnell, kom hon vid 17 års ålder ut i världen som enskild lärarinna och undervisade i fem år lika många elever, flere äldre än hon själf. I två år vistades hon därefter hos den bekante orientalist Lindgren i Tierp som lärarinna för hans döttrar, sedermera i 8 år i öfverste Tunés hus, hvarefter hon i ett år var lärarinna hos greve Lewenhaupt på Carlsund.

Fru Hammarstedt förestod under åren 1855—81 en mycket ansead flickpension i Brunkebergers hotell här i staden, och säkert skola alla de, som under den tiden åtnjöto hennes moderliga vård och fostrades under hennes kärleksfulla och rättfärdiga ledning, smärtsamt beröras af hennes bortgång. Ännu i ålderns dagar stod hon som en stödjepelare för många forna lärjungar och yngre vänner, hvilka gärna uppsökte henne.

Den affidna sörjes närmast af barn och barnbarn.

EN DONATOR. I förra veckan afled i Stockholm en af huvudstadens mer bemärkta affärsmän, grosshandlaren Carl Robert Forsgrén. Vid öppnandet af den affidnes testamente befanns, att testator, förutom åtskilliga donationer till allmänna inrättningar i Stockholm och legat till släktingar, vänner och tjänare, donerat en för våra förhållanden storartad summa — man uppger ett par millioner — till Stockholms stad, afsedd att liksom Renströmska donationsfonden för Göteborg och efter samma grunder tagas i anspråk till allmännyttiga ändamål för Stockholms stad.

Den affidne, född i Stockholm den 5 september 1838 och son af klädeshandlaren B. G. Forsgrén och hans maka, född Wester, blef student i Uppsala år 1858, hvarefter han genomgick handelsskola i Göteborg samt erhöi sedermera anställning hos vinhandelsfirman J. Cederlunds söner härstädes. År 1867 etablerade F. tillsammans med grosshandlaren Wilcken vinhandelsfirman Forsgrén & Wilcken. Året därpå dog W. och Forsgrén öfvertog ensam affären, hvilken af honom upparbetades

A. B. MAX SACHS STOCKHOLM

Guldmedalj
Stockholm 1897.

☆
Guldmedalj
Paris 1900.

NYHET!

Salongsmöbel — Prinsessans modell — finpolerad mörk mahogny — äkta bronsbeslag — klädd med prima halvesiden — bestående af: **1 Sofa, 2 Fätöljer, 4 Stolar, 2 Taburetter** samt **1 Salongsbord**. Komplet **725 Kr.**

Förfrågningar besvaras omgående.

till en af de största i sin bransch inom landet. År 1899 öfverlät han den betydande firman till ett aktiebolag och blef dess verkställande direktör.

Sedan många år var F. styrelseledamot i Stockholms enskilda bank och aktiebolaget Sjöassuranskompaniet m. fl. bolag samt har därjämte innehaft flera andra förtroendeuppdrag. Forsgrén utnämndes år 1899 till riddare af Nordstjärneorden, första klass, samt var dessutom innehafvare af portugisiska Christiorden m. fl. utländska ordnar. F., som afled ogift, efterlämnar en högst betydande förmögenhet och sörjes närmast af syskon, däraf rådmannen B. M. Forsgrén härstädes.

ROBERT FORSGRÉN.

VIKTOR ÖHBERG. Den 1:sta oktober afgår från sitt ämbete som folkskoleinspektör i Helsingfors magister Viktor Öhberg, hvilken redan förliden vår inlämnade sin afskedsansökan. Som orsak till denna sin anhållan om entledigande uppger Öhberg själf sin höga ålder. Han har nämligen redan öfverskridit sitt sjuttionde lefnadsår och önskar lämna sin arbetsdryga befattning i yngre händer.

På samma gång man gärna unnar Viktor Öhberg en smula ro efter det ansträngande och mycket kräfvande arbetet i spetsen för stadens folkskoleväsende, som under hans ledning utvecklats sig både kvantitativt och kvalitativt, ser man dock hans afgång med verklig sorg. Ty Öhberg har förstått skaffa sig lärarepersonalens högaktning och kärlek i ovanlig grad, icke blott genom den frihet han lämnade den enskilda lärarinnan eller läraren vid undervisningen, utan isynnerhet genom den humanitet han under hela sin verksamhet visat. Genom sitt arbete på utvecklingen af huvudstadens folkskoleväsende, hvilket i mångt och mycket blifvit en föresyn för andra orter, har Viktor Öhberg blifvit en i hela landet känd och populär personlighet. Äfven utom sin tjänst har Öhberg med mycket intresse varmt deltagit i landets intellektuella lif och bildningssträfvan. Vi behöfva i detta afseende endast nämna hans fruktbringande arbete som ledare af den stora föreningen »Svenska folkskolans vänner», som räknar medlemmar öfverallt i Finland. Som författare har Öhberg jämväl då och då uppträtt.

Viktor Öhbergs omfattande kunskaper och klara blick i dagens och tidens frågor ha blifvit använda på flere andra håll. Sålunda har Helsingfors kommun länge räknat honom som en af sina fullmäktige, hvarjämte han äfven suttit i landtdagar inom borgareståndet — mycket annat att förtiga. För det yngre släktet utgör Viktor Öhberg genom sin omutliga rättskänsla och fosterlandskärlek, sin anspråkslöshet och arbetsamhet ett efterföljansvärdt exempel.

VIKTOR ÖHBERG.

C. W. Schumacher

Kongl. Hofleverantör.

Norrandsgatan 17, Stockholm.

NYHET!

Mätlade brödsorter.

HUSHÅLLSBRÖD, å 42 och 25 öre.

Mätladt hvetebröd

HUSHÅLLSBRÖD, å 38 och 25 öre.

Mätladt rågsikbröd

BRÖD HUSHÅLLS- om 1 kilo, 38 öre

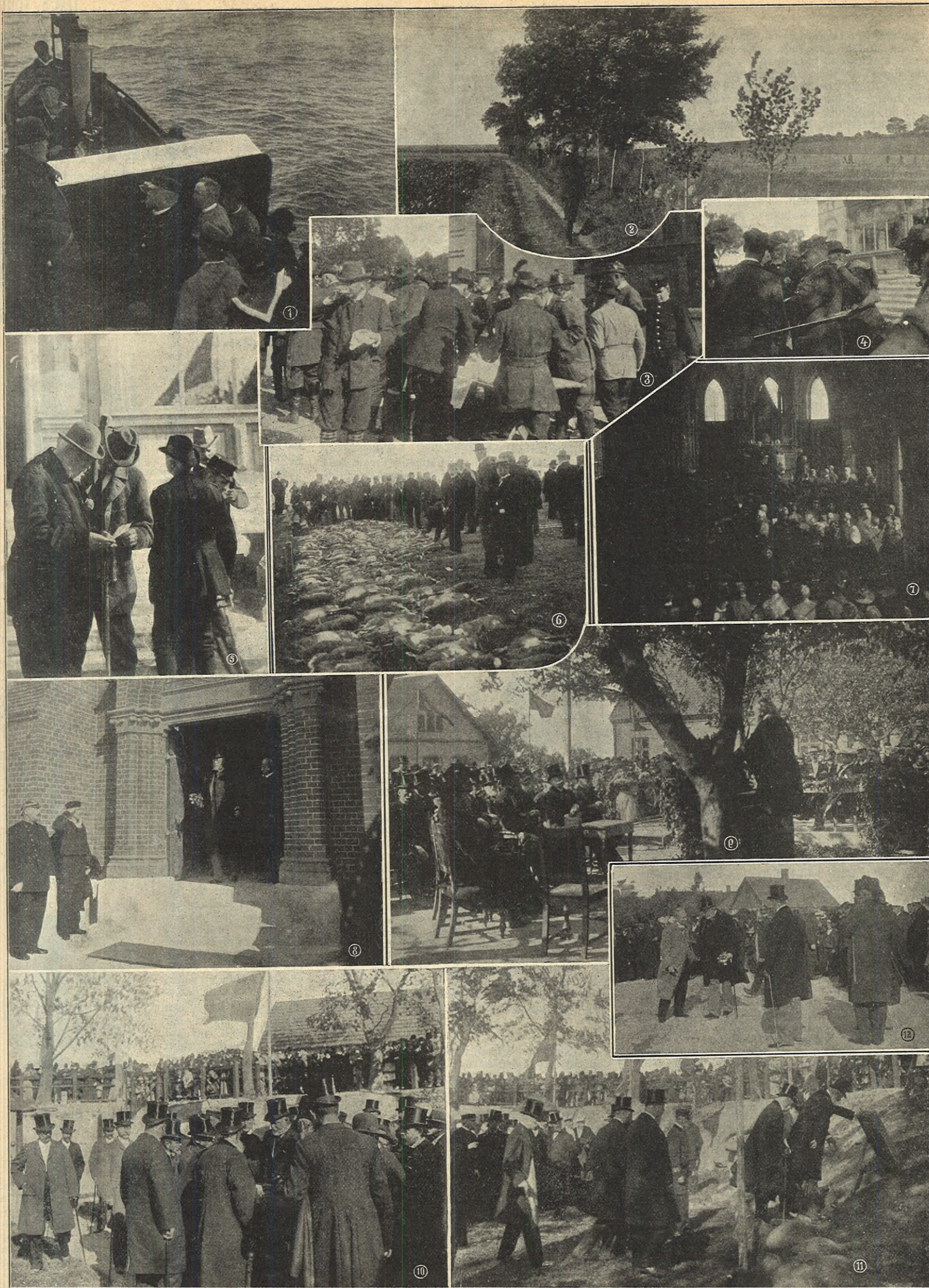
Limpbröd

efter

vikt.

PREUSSISKT om 1 kilo, 35 öre.

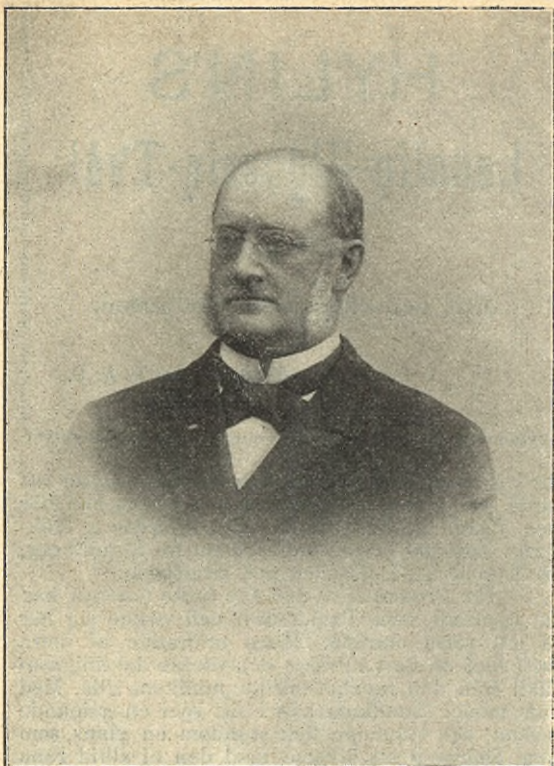
bröd

KUNGADAGARNE I SYDSVERIGE. III: FRÅN DEN KUNGLIGA JAKTEN OCH TYCHO-BRAHEFESTERNA PÅ HVEN.

FOTO FÖR IDUN AF HOFFFOTOGRAF A. BLOMBERG.

1. DEN KUNGLIGA BARKASSEN FRÅN DROTT STYR IN TILL HVEN. 2. DREVFVET KOMMER. 3. VID JAKTFRUKOSTEN. 4. EFTER FRUKOSTEN. 5. KONUNGEN MOTTAR TELEGRAM OM ODENS GRUNDTÖTNING. 6. JAKTBYTTET MÖNSTRAS. 7. HÖGTIDSGUDSTJÄNSTEN TILL TYCHO BRAHES MINNE I S:T IBBS KYRKA. 8. KONUNGEN LÄMNAR KYRKAN. 9. RIKS-ANTIKVARIEN HILDEBRAND TALAR VID URANIENBORGS RUIN. 10. KONUNGEN LÄSER INSKRIFTEN Å MINNESSTENEN VID URANIENBORG. 11. KONUNGEN BESKÅDAR KRYPTORNA VID URANIENBORG. 12. KONUNGEN I SAMSPRÅK MED PROFESSOR WEIBULL FRÅN LUND.

A. Jonason foto.

OLOF WIJK.

GÖTEBORG FÖRLORADE en af sina allra främsta medborgare såväl inom det offentliga som det enskilda lifvet, då förre talmanen i riksdagens andra kammare, grosshandlaren Olof Wijk, härom dagen, efter endast ett halft dygns sjukdom, afled därstädes.

Med honom bortgick en af vårt lands stormän på det kommersiella området.

Född i Göteborg 1833 och förste son af dåvarande ordföranden i stadens borgerskaps äldste, kommerserådet Olof Wijk, inträdde han efter aflagd kameralexamen vid 18 års ålder på faderns kontor, där han snabbt tillägnade sig affärsskicklighet i så omfattande grad, att

han som 23-åring var fullt redo att vid faderns fränfalle öfvertaga chefskapet i den stora firman med dess vidlyftiga affärer, ett chefskap, som han allt sedan dess bibehållit med största framgång.

Från den kommersiella verksamheten blef öfvergången till den kommunala helt naturlig. Det dröjde ej heller länge, förrän Wijk invaldes bland sin födelsestads fullmäktige, och 1887 kallades han att bland dem intaga ordförandeplatsen.

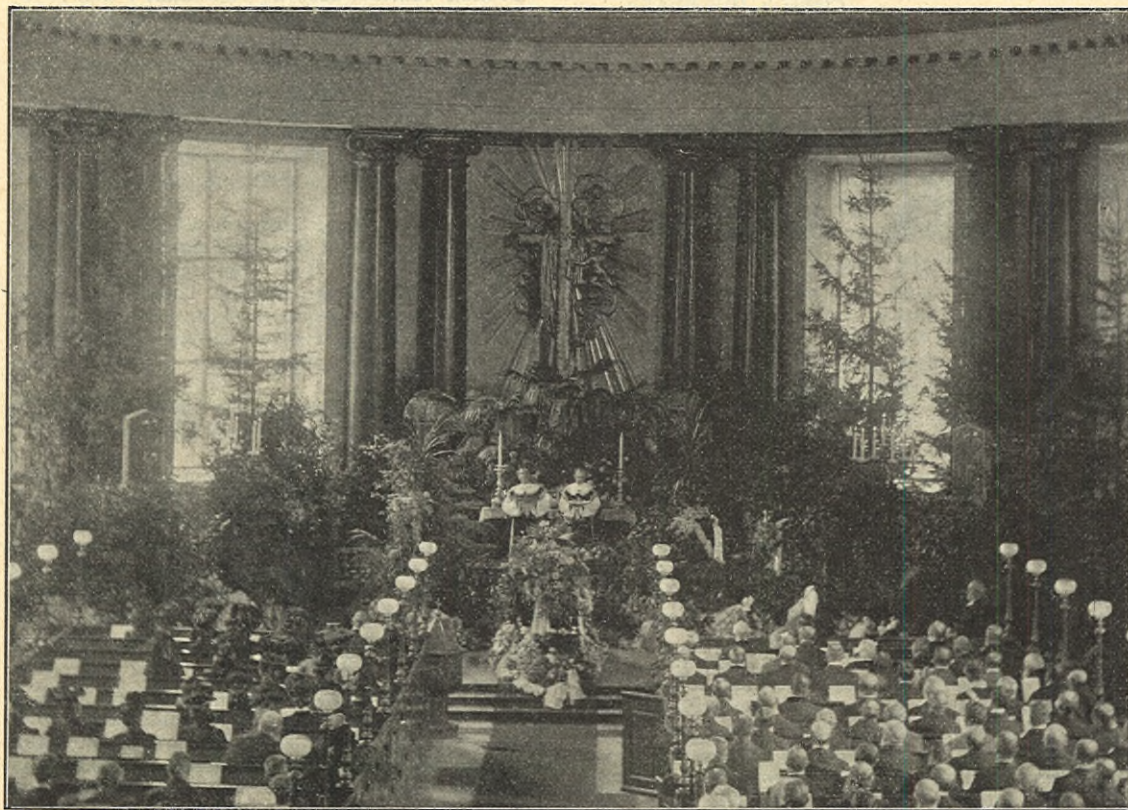
Från arbetet i kommunens tjänst fördes han lika naturligt öfver till det politiska lifvet, där hans verksamhet varit af beskaffenhet att göra hans namn känt och erkänt inom hela vårt land. Sitt första politiska mandat erhöll Olof Wijk 1866, då han enligt den gamla ordningen valdes till Göteborgs representant inom statsrevisionen. Året därpå förrättades de första andra-kammar-valen enligt det nya riksdagsskicket, hvarvid Olof Wijk erhöll förtroendet att representera sin stad vid sidan af sådana män som borgmästare Björck och redaktör S. A. Hedlund, ett förtroende, som han sedermera bibehöll under nära ett kvarts sekel eller ända fram till 1890, då han självvilligt trädde tillbaka från det politiska lifvet.

År 1875 kallades W. till vice och fem år senare till ordinarie talman i kammaren, en förtroendepost, hvilken han beklädde såsom näppeligen ingen hvarken före eller efter honom kunde, hvarför han ännu i dag anses som mönstret för en talman i den svenska andra kammaren.

Inom riksdagskretsarne uppbar han ock hederstiteln »gentlemanen på talmansstolen». Till detta goda förhållande bidrogo i ej ringa mån de personliga band, som W. alltjämt sökte befästa med kammarens ledamöter, och detta under utvecklandet af en den mest storartade gästfrihet.

De inlägg i frågornas behandling, som han i egenskap af talman var förhindrad att göra i den offentliga debatten, kunde han däri-genom göra i det enskilda umgänget, och man skattar ännu högt det inflytande i medlande och försonlig riktning, som han på så sätt utöfvade.

Då W. för elfva år sedan drog sig tillbaka till privatlifvet, upphöjdes han af konungen i adligt stånd, hvarvid han bibehöll sitt gamla namn.

OLOF WIJKS JORDFÄSTNING I GÖTEBORGS DOMKYRKA. FOTO FÖR IDUN AF OLGA RINMAN.

Personerna i processjonen från vänster till höger: Fru Caroline Wijk, f. Dickson, grevinnan Ella von Rosen, f. Wijk, greve Eugen von Rosen, fru Ivar Wijk, f. Röhss, fru Eric Wijk, fru J. F. Dickson, fröken Mary Wijk, generalmajoren J. F. Lilliehöök, hr Ivar Wijk, fröknarna Dagmar och Vera Wijk, grosshandlaren Karl Wijk, grevinnan Blanche Bonaté, f. Dickson, fru Wijk, f. Nyström, fru Platen, f. Wijk, greve K. G. von Rosen, hr Erik Wijk och Karl Wijk d. y.

Pellerin's Margarin
är bäst!

Sparkasseräkning
4 proc. ränta.
Nordiska Kreditbanken
8 Drottninggatan 8
Mynttorget 4 Drottninggatan 102

Barnängens
Corilit,
hvit, brun och svart,
i tuber och burkar.
Bästa putscream
för skodon!

CARL BROMAN & C:o
Manufakturaffär och Damskråderi
Lager af franska Siden- och Ylletyger.
34 Drottninggatan 34.
STOCKHOLM.

Brages räntor för-
delaktiga.
Ingen förvaltnings-
afgift.
BRAGES
Hufvudkontor,
12 Kungs-
trädgårdsg.
Stockholm.

Glöm icke
att
Mustads
Taffelgrädd
är bästa och billigaste
bordsmör.

Högstedt & C:o
32 Regeringsgatan 32
— Stockholm —
Specialitet:
**Bordeaux- &
Bourgeois-viner**
Billiga priser.

Järnets
kvalitet,
ej dess
kvantitet,
åstad-
kommer
blod.

Capsuloids
Järnets
kvalitet
och kvantitet
i capsuloids
äro vetens-
skapligt
riktiga.

Köpenhamn 5/7 1901.
The Capsuloids Comp.
I fjor förlorade min lilla flicka (13 år gammal) alldeles sin matlust samt blef blek och mager under den starka värmen, men i år gaf jag henne 3 capsuloids, så snart värmen inträdde. Jag visste, att det var ett godt medel, ty jag hade själf begagnat det, då jag var nekommen och mycket svag, och jag kan med nöje intyga, att resultatet äfven i detta fall blef utmärkt. Min lilla dotter är oakadt värmen liflig och glad, har god matlust och en förträfflig hy.
Högaktningfullt
Dronningens Tvärgade 20.
MARIE HANSEN.

Järnets kvalitet och kvantitet i Capsuloids äro vetenskapligt riktiga. De passa för alla mager. De åstadkomma rikligt nytt blod och rekommenderas af de mest framstående medicinska professorer och läkare samt af The Lancet, hvilken är den största medicinska tidskrift i världen. Erhållas i Sverige å alla apotek å kr. 2,50 pr ask. Enda fabrik: Capsuloid Company, 31 Snow Hill, London.

De bästa sidentygerna

Nyheter i största urval direkt från fabriken.

erhåller man af förstklassigt råmaterial i solida färger. Den, som önskar ett godt, hållbart sidentyg, torde rekquirera prover från den gamla välrenommerade **Sidenfirman**

E. Spinner & C:ie, Zürich

(förr J. Zürrers sidenfabrik).

Wilhelm Rieger

parfumeur,
Frankfurt a/M,
rekommenderar såsom specialiteter:
Genomskinlig kristalltvål
Erkänd den bästa och i bruket
drygast af alla toilette-tvålar.
Perles d'or.
Ny och fin parfym för näsduken.
Finnes i alla finare parfymaffärer.

KÖP LIPTON'S TÈ!
LAGERMANS
Tvätt-Pulver
"TOMTEN"

För arbetare

vid fabriker, i skog och mark såväl som i hemmen är det vid irakad yttre skada af stort värde att hafva något lämpligt behandlingsmedel tillhanda. S undom inträffar nämligen, att en liten skåma eller ett litet nästying förorsakar svårt lidande. Bland landets arbetare sprider sig allt snabbare kännedomen om det af fil. doktor P. Håkansson uppfunna preparatet Saubrin, i samma mån som allt flera försökt det och lärt känna det som det bästa medel mot yttre skador af olika art. Saubrin tillhandabälles i parfym-, speceri- och färgaffärer. Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

Man mår aldrig väl

af oblandadt kaffe, som alldeles förstör Eder, hvarför man alltid bör blanda det med **Stockholms Kaffe-Aktiebolags** berömda **Intubikaffe**, som gör kaffet godt, hälsosamt, välsmakande, ytterst drygt och billigt samt förhindrar kaffeförgiftning. Paketer å 25 och 10 öre i alla speceri- och diverseaffärer. OBS. att firmans namn, **Stockholms Kaffe-Aktiebolag**, är tryckt å alla paket, ty endast dessa äro verkligt äkta.

A. Wilh. Lindbergs
Pianoetablissement.
Stockholms äldsta piano-
affär, etablerad år 1856
25 Regeringsgatan, Sthlm
Allm. telef. 59 88. Telegrafad. Piano, Sthlm
Lager af flyglar, pianon och orglar från
in- och utlandets förnämsta fabriker.

Allm. telefon:
8 68, 47 35,
47 36.

**Olaus Olssons Kolimport-
Aktiebolag**
etableradt i Stockholm 1880.

Rikstelefon
1 79.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

Voksenkollens Sanatorium

pr Christiania. — Dir J. C. Holm — 500 mtr ö. hafvet.

Kurmedel: Härligt, subalpint klimat. **Elektriska ljusbad**, glöd- och båglys efter nyaste och bästa system. **Nauheimerbad** (kolsyrebad) system Kiefer. Tång- och tallbarbad, halfbad, duscher o. s. v. Gymnastik och massage. Elektrisk behandling. Mineralvattenkurer och diet.

Reumatiska sjukdomar, urinsura diatheser, gikt, **hjärtlidanden** och **nervösa åkommor:** sömnlöshet, nervös hufvudvärk, nervsmärtor, nervös dyspepsi, förstoppning, bronkitis, astma, blodbrist.

Obs! Alla kurmedlen befinna sig inom sanatoriets byggnad.

Fagersta d. 7 sept. 1901
Herr Axel Lennstrand,
Gefle.

För min elfva månader gamla dotter, har jag de sista 3 månaderna användt Mellin's Food, och funnit detta preparat så välgörande och närande för henne, att jag icke kan undvara det. Eftersom jag nyligen bitflyttat och här på platsen Mellin's Food icke är till salu, vill jag härmed vända mig direkt till Eder med ödmjuk anhållan om, att Ni gøhetsfullt ville per omgående på billigaste sätt hit-sända 4 flaskor 1/2 Mellin's Food.

Högaktningfullt
C. Hörle,
Metodistpastor.

Dagligen inkomma för säsongen
Moderna Garneringsartiklar
till kappor och klädningar.

Stort urval af färdigsydda **Bluslif** af siden, ylle och kläde.
J. F. HOLTZ,
H. M. Drottningens Hofleverantör,
5 Brunkebergstorg 5, 35 Stora Nygatan 35
och 8 Sturegatan 8, Stockholm.

OBS! Order från landsorten exp. omgående. Prover sändas på begäran.

Hernösands Ensk. Bank

Kungsträdgårdsgatan 16.

Sparkasseräkning — Kassafack

från 15 kronor för år.

Värdehandlingar mottagas till förvaring och förvaltning af **Notariatsafdelningen.**

John G. Jacobsson

har återtagit sina pianolektioner. Träffas månd. och torsd kl. 2-3.
20 Östermalmsgatan 20.

Fru Tilli Groths berömda huskur.

Enkel, god, ofarlig. Botar säkert och inom kort **Magkatarr** (äfven gammal), **Nerv- och fysisk svaghet**, **Reumatism**, **Kraftlöshet**, dålig sömn och aptit, svar **Kolik** samt **Bleksot**. Kr. 2:50 pr sats (äfven i frimärken).
OBS! Astma m. m. botas genom **Astma-dekokten** m. m.
Adr. Klarabergsgatan 46, Stockholm.

Sparkasseräkning

Räntegodtgörelse 4 1/2 proc.

Aktiebolaget

Stockholms Diskontobank

Hufvudkontor: **REGERINGSG.**

Afdelningskontor: **HÖTORGET 8.**

Bankaktiebolaget

Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.

Hushållräkning 4 %.

Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Göteborgs

Enskilda Bank

Brunkebergstorg 12.

Sparkasseränta 4 proc.

Inteckningsbolaget.

Högsta depositionsränta..... 4 1/2 %

Kapitalräkningsränta 4 1/2 %

Sparkasseränta (vid afdelningskontoret) 4 %

Sydsvenska

Kredit-Aktie-Bolaget,
Stockholm, 17 Fredsgatan 17.
Afdelningskontor Göteborg 31.

(Fonder kr 4,440,000)

Deposition 4 1/2 %

Kapitalräkning 4 1/2 %

Sparkasseräkning 4 %

Upp- & Åtskrifning 2 %

Malmö-

Galoscher

med pompadourkläckar
rekommenderas.

Finnas i hvarje välorterad affär. Pris kr. 3:25.

KNEIPP BADEN,
vid Norrköping.
Kurort. Vattenbehandling m. m. Öppen året om.

Metallfabriksaktiebolaget

C. C. SPORRONG & C:o
23 Regeringsgatan 23
STOCKHOLM

Utför: förgyllning, försilfring, förnicklning
samt renovering af
antika och moderna metallarbeten.